



**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-10-15 Nr. 429-208
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. sausio 18 d. – 2024 m. vasario 21 d. iš savo asmeninės sąskaitos banke, pasinaudodamas banko jam išduota mokėjimo kortele, pareiškėjas inicijavo 18 mokėjimo operacijų gavėjai *Moonpay* (toliau – Gavėja), turėdamas tikslą investuoti pinigines lėšas ir uždirbti pelno. Bendra mokėjimo kortele Gavėjai inicijuotų mokėjimo operacijų suma – 25 100 USD (toliau – Ginčijami mokėjimai). Taip pat pareiškėjas 2024 m. vasario 21–28 d. atliko virtualiosios valiutos išėmimo operaciją, siekiančią 11 962,47 USDT.

Bankas pareiškėjo inicijuotus Ginčijamus mokėjimus įvykdė ir lėšas pervedė Gavėjai.

2024 m. kovo 30 d. pareiškėjas pranešė bankui, kad buvo apgautas sukčių, ir prašė sugrąžinti Ginčijamų mokėjimų sumą. Pareiškėjas bankui paaiškino, kad su juo susiekęs jam nežinomas asmuo įtikino investuoti ir iš to uždirbti pelno. Pareiškėjas paaiškino, kad su juo susiekęs asmuo jam žadėjo, kad investuodamas jis nepatirs jokios rizikos prarasti pinigines lėšas, todėl jis, būdamas paprastas vartotojas, nusprendė inicijuoti Ginčijamus mokėjimus Gavėjai. Tačiau, negavęs jam žadėto pelno ir negalėdamas iš Gavėjos susigrąžinti pinigų, suprato, kad tapo sukčiavimo auka.

Bankui atsisakius pareiškėjui gražinti Ginčijamų mokėjimų sumą, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas Lietuvos bankui pakartotojo kreipimesi į banką nurodytas Ginčijamų mokėjimų įvykdymo aplinkybes. Pareiškėjas teigė, kad, būdamas paprastas vartotojas, nesuprato rizikos, su kuria susiduria inicijuodamas Ginčijamus mokėjimus. Pareiškėjo teigimu, bankas turėjo nevykdyti jo inicijuotų Ginčijamų mokėjimų Gavėjai, nes Gavėja veikia neturėdama licencijos teikti investicines paslaugas. Pareiškėjo teigimu, bankas turėjo įvertinti šią informaciją ir atsisakyti vykdyti Ginčijamus mokėjimus. Įvykdydamas Ginčijamus mokėjimus Gavėjai, bankas neveikė geriausiai kliento interesais, todėl pareiškėjas patyrė nuostolių. Pareiškėjas prašė sugrąžinti banko įvykdytų Ginčijamų mokėjimų sumą.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė tinkamai įvykdęs paties pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus. Bankas paaiškino, kad visi pareiškėjo Ginčijami mokėjimai buvo papildomai patvirtinti *3D Secure* metodu. Banko teigimu, dalį pareiškėjo inicijuotų Ginčijamų mokėjimų bankas keletą kartų atmetė ir susisiekęs su pareiškėju jį įspėjo apie galimą riziką prarasti lėšas, tačiau visus kartus pareiškėjas bankui patvirtino, kad supranta riziką ir nori, kad Ginčijami mokėjimai būtų įvykdyti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 25 100 USD) pagrįstumo.

Ginčo šalis siejo sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo¹, todėl šių mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai įvykdė Ginčijamus mokėjimus.

Vertinant, ar nagrinėjamu atveju bankui, kaip pareiškėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, galėjo kilti pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, svarbu pažymėti, kad autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas (nagrinėjamu atveju – bankas) neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtojų (nagrinėjamu atveju – pareiškėjui) jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes Ginčijami mokėjimai netenkina Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytų sąlygų, kurioms esant mokėtojas įgytą teisę atgauti tokiu būdu atliktos autorizuotos mokėjimo operacijos sumą².

Kitais negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti atvejais banko pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas dėl nuo jo priklausančių aplinkybių Ginčijamų mokėjimų neįvykdė ir (arba) įvykdė juos netinkamai.

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Pagal Mokėjimų įstatymo 46 straipsnį, mokėjimo paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad po mokėjimo nurodymo gavimo mokėjimo operacijos suma būtų įskaityta į mokėjimo nurodyme nurodyto gavėjo sąskaitą minėtame straipsnyje nustatytais terminais, o Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybė už mokėtojo inicijuotos mokėjimo operacijos neįvykdymą, netinkamą ar pavėluotą įvykdymą. Tai reiškia, kad šiuo atveju bankas neturėjo teisės aktuose nustatyto pagrindo pareiškėjo pateiktų Ginčijamų mokėjimų nurodymų nevykdyti.

Remiantis bylos duomenimis, pagrindo teigti, kad bankas neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir (arba) juos įvykdė netinkamai, nenustatyta. Ginčo byloje turimi pareiškėjo paaiškinimai leidžia daryti išvadą, kad Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti tinkamai, t. y. pagal paties pareiškėjo bankui pateiktus mokėjimo nurodymus.

Be to, banko Lietuvos bankui pateiktais duomenimis, bankas dalį pareiškėjo inicijuotų Ginčijamų mokėjimų atmetė, susisiekė su pareiškėju ir jį įspėjo apie galimas sukčiavimo rizikas³, tačiau pareiškėjas nepaisė banko įspėjimų ir patvirtino norintis, kad Ginčijami mokėjimai būtų įvykdyti⁴. Lietuvos banko vertinimu, minėti duomenys patvirtina, kad bankas, būdamas savo srities profesionalas, dėjo pastangas tam, kad pareiškėjas įvertintų aplinkybes ir, jeigu abejoja, neatliktų Ginčijamų mokėjimų tretiesiems asmenims, tačiau pareiškėjas pats inicijavo ir autorizavo nurodytas ginčijamas mokėjimo operacijas.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad banko atsisakymas

¹ Citatos iš byloje turimų pareiškėjo paaiškinimų: „ I opened a store on the fraudulent platform temuints.com. After talking to the person for some time, I was convinced to invest and open a store, lured by the prospect of a good investment ensuring a better future for the family. The investment was to consist of paying for the warehouse, having a profit from the completed orders. <...> The transactions in question were made under pressure, as I was coerced into making them due to false representations by the Merchant.“

² Mokėjimų įstatymo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad turi būti tenkinamos abi šios sąlygos: 1) autorizuojant mokėjimo operaciją nebuvo nurodyta tiksliai mokėjimo operacijos suma; 2) mokėjimo operacijos suma yra didesnė už sumą, kurios pagrįstai galėjo tikėtis mokėtojas.

³ „Zawsze możesz przzenieść swoje środki przelewem bankowym, jeśli jest on obsługiwany przez sprzedawcę. Chcielibyśmy jednak ostrzec, że wzrosła liczba oszustw wymierzonych w inwestorów kryptowalut, podczas których klienci przenoszą swoje środki do portfeli, których niekontrolują. Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat przelewów bankowych, skontaktuj się z wyspecjalizowanym zespołem, który zajmuje się przelewami.“

⁴ „Znam ryzyko, dziękuję“.

grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas laikytinas teisėtu ir pagrįstu. Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui kiltų pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis